

اما و اگرهای کیوسک‌های همه‌کاره

درباره یک فناوری روزآمد که افزون بر مواهبش تعارضاتی با حقوق عامه و ایمنی شهروندان دارد

کیوسک شهری چیست؟

باچه‌های شهری، صفحات نمایش دیجیتال و پایانه‌های اطلاع‌رسانی هستند که در پیاده‌روها و مراکز تراکم ترافیکی نصب می‌شوند و به تدریج در حال تغییر چهره خیابان‌ها در کشورها و شهرهای مختلف هستند. نمایشگرهای جذاب و باکیفیت این باچه‌ها که در ادبیات تخصصی‌تر از آن‌ها به عنوان رسانه‌های دیجیتال فضای باز (DOOH) یاد می‌شوند برای پخش تبلیغات خبری، پیام‌های خدماتی عمومی و تبلیغات تجاری به کار می‌روند و عملاً خیابان‌ها را به کانال‌های پیوسته اطلاع‌رسانی تبدیل می‌کنند. مدیران شهری در نقاط مختلف جهان متفق‌القول هستند که این باچه‌ها فرصت جدیدی برای تعامل با شهروندان را ایجاد می‌کنند که در کنار کاربری‌های تجاری می‌توانند به مسیر یابی، اطلاع‌رسانی حمل و نقل و در مجموع ارتباطات شهری نیز کمک کنند.

کیوسک حواس پرتی!

اما فعالان حقوق شهروندی از حوزه‌ای ایمنی ترافیک گرفته تا روان‌شناسان و عابران پیاده در شهرهای میزبان نسل جدید باچه‌های شهری نظرات دیگری دارند. همان‌طور که انتظار می‌رفت تجربه بسیاری از شهرهای اروپایی نشان می‌دهد که این تجهیزات می‌توانند توجه رانندگان را پرت کنند، ایمنی عابران پیاده را با مخاطره روبه‌رو سازند و بسته به محل نصب و مقررات حاکم حتی بر افکار عمومی نیز تأثیر بگذارند. هرچند مدیران شهری استدلال می‌کنند که صفحات نمایشی و باچه‌ها به درستی تنظیم شده‌اند و با توجه به اینکه افکار عمومی تحت تأثیر

عادل نجفی | خیابان دانشگاه، بولوار شهید منتظری، محدوده کوچه بابک و... از جمله نقاطی هستند که اگر دقت کرده باشید با باچه‌های جدید مشهد روبه‌رو می‌شوید. باچه‌های شهری، مکعب‌های بزرگ و مجهز به نمایشگرهای خوش‌آب‌و‌رنگی هستند که نظر هر بیننده‌ای اعم از سواره و پیاده را به خود جلب می‌کنند. هرچند هنوز جز مناظر طبیعی و بناهای تاریخی چیز دیگری از آن‌ها نمایش داده نشده و حتی فرایند جانمایی، نصب، راه‌اندازی و واگذاری آن‌ها تکمیل نشده است. اما به سراغ نمونه‌های مشابه خارجی آن‌ها رفتیم تا ببینیم داستان چیست.

نمایشگرهای دیجیتال و مخاطرات شهری

پژوهش‌های انجام شده بر روی نمایشگرهای دیجیتال در تلویزیون‌های شهری و این روزها در باچه‌های شهری در حاشیه معابر به‌طور پیوسته نشان می‌دهد که این نمایشگرها نسبت به تابلوهای تبلیغاتی ثابت، نگاه‌های طولانی‌تر و مکررتری را حتی در میان رانندگان به خود جذب می‌کنند. به‌ویژه هنگامی که محتوای نمایشگرها تغییر می‌کنند، حرکت دارند یا جلوه‌های ویژه پویا نمایشی را پخش می‌کنند، می‌توانند توجه بیشتری را به خود جلب کنند. پژوهشگران سوئدی میانگین مدت نگاه رانندگان به محتوای نمایشگرهای دیجیتال را بیش از دو ثانیه گزارش کرده‌اند که این زمان به اندازه کافی برای افزایش ریسک محسوس وقوع تصادف کفایت می‌کند. تحقیقات مشابه

باچه‌های شهری و سهم عابران پیاده از پیاده‌روها

بیشتر آمار سوانح و ناامنی بر رانندگان و خودروها متمرکز است اما ایمنی عابران پیاده نیز زمانی که باچه‌ها و صفحات نمایشی پررنگ‌تر آن‌ها در پیاده‌روهای باریک، نزدیک گذرگاه‌ها یا ایستگاه‌های اتوبوس و مترو برای جلب توجه رقابت می‌کنند می‌توانند چالش برانگیز باشند. محتوای پررنگ و متغیر نمایشگرهای دیجیتال می‌توانند توجه عابران را از آمد و شد وسایل نقلیه به‌ویژه در شب یا در نزدیکی تقاطع‌ها دور کند. همچنین باچه‌هایی که در مکان نامناسب نصب شده‌اند می‌توانند عرض مفید پیاده‌رو را کاهش دهند و در ساعات پرتردد شبانه‌روز، مسیر تردد شهروندان را به وسایل نقلیه در حال حرکت نزدیک‌تر کنند. شهرهایی مانند لیون در فرانسه گام‌هایی برای محدود کردن یا حذف تبلیغات فضای باز دیجیتال در سال‌های اخیر برداشته‌اند که آن‌ها می‌توان به عنوان بخشی از نگرانی‌های وسیع‌تر در خصوص ایمنی و کیفیت زندگی عابران پیاده نسبت به رانندگان دانست؛ روند گسترده‌ای برای اولویت‌دهی به خیابان‌های قابل پیاده‌روی و عاری از شلوغی‌های بصری!

مکان‌یابی مناسب باچه‌های شهری

جانمایی و نصب باچه‌های شهری را شاید بتوان ترند جدید کلان‌شهرهای جهان دانست و همین امر موجب شده تا نتوان به دستورالعمل یا ضابطه یکسان، دقیق و تجربه شده‌ای استناد کرد. اما از میان تجربه شهرهای مختلف می‌توان به چند نکته مشترک برای جانمایی ایمن‌تر و کم‌آسیب‌تر اشاره کرد:

مناطق پرخطر ترافیکی

باچه‌ها یا صفحات نمایشی دیجیتال نباید در نزدیکی تقاطع‌های چراغ‌دار، گذرگاه‌های عابر پیاده، نقاط ادغام مسیرها یا هر جایی که رانندگان باید تصمیمات سریع بگیرند نصب شوند.

کنترل شدت روشنائی و جلوه‌های ویژه

محدود کردن روشنائی (به‌ویژه در شب)، اجتناب از انتقال‌های سریع، متن‌های متحرک یا حرکت تصویری شبیه به فیلم و اعمال حداقل زمان نمایش (مثلاً ۸ تا ۱۰ ثانیه برای هر تصویر ثابت) می‌تواند ریسک حواس پرتی رانندگان و عابران را تا حدودی کاهش دهد.

رعایت خطوط دید

جانمایی باچه‌ها و صفحات نمایشی دیجیتال بزرگ به نحوی انجام شود که تابلوهای راهنمایی و رانندگی، چراغ‌ها یا علائم راهنمایی و مسیر یابی را مبهم یا تحت الشعاع قرار ندهند و مثلث‌های دید واضح در تقاطع‌ها را حفظ کنند.

احترام به حقوق عابران پیاده

باچه‌های شهری بهتر است دور از مسیرهای طبیعی تردد عابران پیاده با حفظ حداقل عرض مفید پیاده‌رو و با اجتناب از تمرکز چندین صفحه نمایش در یک میدان دید نصب شوند.

تعریف ضابطه برای نصب نمایشگرهای دیجیتال

درباره تعداد و اندازه نمایشگرهای دیجیتال با ملاحظه موقعیت مکانی نصب آن‌ها برای مثال در مناطق مسکونی، آموزشی، درمانی و یا تجاری ضابطه تعیین شود.

باچه شهری می‌خواهیم که...

فارغ از نگاه‌های درآمدی، تجربه چندین شهرداری اروپایی نیز نشان می‌دهد آن‌ها نیز تحت فشار مباحث ایمنی، در حال سخت‌تر کردن قوانین یا حذف کامل صفحات نمایشی دیجیتال هستند.

برای نمونه فعالان در آلمان خواستار همه‌پرسی برای حذف صفحات تبلیغاتی فضای باز شده‌اند و به تأثیرات بهداشت روان و حتی تغییرات اقلیمی استناد می‌کنند، در حالی که در سوئیس نیز به حذف تدریجی تبلیغات دیجیتال طی دو سال رأی داده است. لندن و بریستول در انگلستان و ورشو و کراکوف در لهستان نیز شاهد محدودیت‌های حذف‌هایی بوده‌اند که منعکس‌کننده حساسیت عمومی قزاقیده نسبت به تأثیرات بصری و ایمنی رسانه‌های دیجیتال فضای باز هستند.

اما اکنون که این باچه‌ها در سطح شهر مشهد به تدریج در حال فعال‌سازی هستند می‌توان با تدوین ضوابط دقیق‌تر در خصوص ساز و کارهای نمایش محتوا، انتخاب محتوا و دیگر موارد اشاره شده از تبدیل پیاده‌روها و فضاهای عمومی به کانالی بی‌ضابطه برای تبلیغات تجاری جلوگیری کرد.

سنگ بنای باچه‌های هوشمند

شاید برای شهروندان مشهدی جالب باشد که بدانند این باچه‌ها چه زمانی پا به میلمان شهری مشهد گذاشته‌اند و راه‌برای خلق دیگر باچه‌ها در شهرمان باز کرده‌اند. نخستین باچه هوشمند شهری در بولوار احمدآباد، مقابل سرم‌سازی پیش به صورت آزمایشی در بولوار احمدآباد، مقابل سرم‌سازی رازی و کنار خیابان بابک نصب شد و به بهره‌برداری رسید که تجربه‌ای متفاوت در نوع خودش بود و خیلی زود مسئولان شهری را به این نتیجه رساند که مسیر درستی را برای جایگزینی باچه‌های مطلوب‌تری سستی یا نوع مدرن آن در پیش گرفته‌اند. مدیرعامل سازمان سامان‌دهی مشاغل شهری و فرآورده‌های کشاورزی شهرداری مشهد فروردین امسال در گفت‌وگو با شهرآرا درباره خدمات ارائه شده در این باچه‌ها گفته بود: باچه‌های هوشمند شهری افزون بر عرضه مطبوعات، مجموعه‌ای از خدمات شهری را نیز در یک نقطه ارائه می‌دهند. مانند ارائه راهنمای زائر و اطلاعات شهری، امکان پرداخت‌های خرد و خدمات شهروندی از طریق QR Code، ویتترین دیجیتال روزنامه و جراید، نمایش پیام‌های فرهنگی و تبلیغاتی شهری، فروش تنقلات سالم، ارائه خدمات بانکی غیر نقدی از طریق تجهیزات Cashless، فروش و شارژ «من‌کارت» برای حمل و نقل عمومی، پخش رسمی اذان از مانتینورها، باچه، ارسال مراسلات و ارائه خدمات وصول عوارض شهری. عارف عباسی طراحی این باچه‌ها را بر اساس مطالعات تخصصی عنوان کرده بود که با هدف هماهنگی با میلمان شهری و توسعه آن‌ها در مسیر سامان‌دهی مشاغل شهری، ارتقای کیفیت خدمات عمومی و حرکت به سمت شهری هوشمند و مدرن اجرایی شود.